

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 100 ANULU XXI.

Sabiu, in 1325 Decembre 1873.

Telegrafulu ese de done ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celealte parti ale Transilvaniei pentru provincie din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intai'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Dumineca in 16/28 Decembre se va serba in biseric'a nostra din cetate parastasulu de o jumetate de anu intru memori'a repausatului Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Bar. de Siagun'a.

Eri s'a celebratu in biseric'a nostra din cetate aniversarea reinfiintatei nostre Metropole.

Dumineca in 16/28 Decembre se va face in biseric'a S. Nicolau din Brasiovu parastasu pentru marele Metropolitu Andreiu. Toti romanii binesimtori din Brasiovu si locurile invocate, suntemu siguri, voru participa, aducendu tributulu de recunoscintia umbrei marelui si neuitatului lor Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Siagun'a.

Universitatea fundului regiu.

Unele dintre sedintiele Universitatii fund. reg. cate se tienura pana acum ocupandu-se mai multu cu chestiuni de unu interesu secundariu pentru publiculu nostru cetatoriu nu le amu reprodusu in colonele foiei nostre. Mai insemnate sunt sedintiele din 18 si 19 Dec. in cari s'a desbatutu cu multu interesu proiectele privitorie la organizarea fund. regiu. Publicamu esentialmente aceste sedintie cu atatu mai tare cu catu la desbaterea acestei chestiuni vitale pentru poporatiunea romana din fundulu regiu au loatu parte demna deputatii romani, cu deosebire intre acesti'a dlu deputatu alu cetatiei Sabesiu Dr. Stef. Pa curariu, a carui cuventare o vomu si reproduce mai la vale.

Deputatulu Wittstok raportéza in numele comisiunei de siepte si prezentandu doue proiecte de representatiune catra ministrulu de interne face urmatorele propuneri finali:

1. Inclit'a Universitate a natiunei sasesci sa binevoiesca a accepta aceste doue proiecte de representatiune si ale transpune pre calea obicinuita la Escelenti'a Sea dlu ministru de interne.
2. Ambele representatiuni sa se traduca in limb'a maghiara si din amendou sa se faca cate 600 esemplarie in limb'a germana si 600 in cea maghiara.
3. Din aceste esemplarie sa se dea unu numeru corespunditoriu unei persoane de incredere in Pest'a, spre ale impartii intre membri dietei ungare.
4. Pré Inclit'a Universitate nationale sa binevoiesca a alge din mediloculu seu o comisiune de siepte membri.
5. Acest'a comisiune va elabora spre clarificarea chestiunei municipale intregi a fundului regiu si spre sustinerea bunului dreptu alu acestui'a unu memorandu si-lu va presenta Universitatii nationale spre a se lua asupr'a lui conclusu.
6. Indata ce numit'a comisiune cu privire la problem'a sea va fi gat'a, se va pune cu preincliutulu comitiatu in conglasuire pentru conchiemarea Universitatii nationale.

Referintele raportéza mai departe, ca membrulu din comisiune Bollog'a nu consente cu tote punctele din proiecte, mai departe, ca membrulu din comisiune de Baussner remane pre langa aducerea protestului seu respinsu de cei-lalti membri cu acea rogare, ca sa se prezenteze ministerului impreuna cu protocoalele, — mai departe: ca majoritatea comisiunei 'si retrage cele trei propuneri din urma, pre candu minoritatea si-a rezervatu dreptulu de a-si face propunerile sele.

Obert anonce in numele minoritatii din comisiunea de siepte urmatorele propuneri: 1. Sa se alga o comisiune de siepte. 2. Acesta comisiune sa elaboreze unu memorandu pentru clarificarea chestiunei municipale a fundului regiu si sa-lu presentede Universitatii spre a se lua conclusu. —

Macelariu propune, ca mai inainte sa se tiparésca si votulu minoritatii si protestulu lui Baussner inainte de a se ceti, si pana atunci sa se amene desbaterea.

Wittstok observa, ca aici nu e nici unu votu alu minoritatii, fiindu ca nu e diferentia de opinii cu respectu la proiecte, ci numai doue propuneri a unei minoritati din comisiune. Apoi Baussner a renuniatu la tiparirea protestului seu. Pentru propunerea lui Macelariu vorbescu Dr. Racuciu si Hanni'a, contra lui Bruckner. Dupa unele observatiuni pro si contra din partea mai multoru se pune propunerea lui Macelariu la votu si se respinge.

Dupa acest'a de Baussner cetesce protestulu seu.

Sedintia incheiandu-se la 6 ore ser'a pentru a se lasa tempu deputatiloru spre a cugeta asupr'a acestei chestiuni momentose, in dlu'a urmatore la 9 ore ia mai intaiu cuventulu in desbaterea generale asupr'a proiectului de representatiune, relativu la organizarea municipale a fundului regiu, deputatulu Wittstok si espone causele, din cari comisiunea de siepte s'a vediatu indemnata a despartii chestiunea municipale de cea teritoriale si a tracta ambele chestiuni in representatiuni despartite.

Schreiber afla de lipsa acelea representatiuni sa se adresede la dieta si nu la ministerin si cu privire la acest'a face o contra-propunere. Hanni'a se pronuncie pentru contra-propunerea lui Schreiber.

Dr. Pa curariu rostescue cuventarea ce o reproducemu in estrasu:

„Fatia de insemnatatea cea mare a obiectului din chestiune si cu privire la cele trei operate diferite si voluminoase, cari s'au prezentatu asupr'a acestui obiectu, intr'adeveru 'mi va fi cu greu dloru! a lua cuventulu spre a cuprinde pre scurtu cele omogene si a discerne cele eterogene si a le esamená si compará in ambele directiuni cu o organizatiune administrativa a fundului regiu, carea se corespunda tempului nostru.

Acest'a problema mi se pare a fi cu atatu mai grea cu catu proiectulu majoritatii din comisiunea de siepte s'a tiparitu numai inainte cu vre-o cate-va zile si s'a impartitu intre deputati, operatulu dlui de Baussner, 'mi veni la conoseintia abii in sedintia de a sera si cel'a alu dlui Schreiber numai in momentul de fatia.

Dlu deputatu si referinte alu comisiunei de siepte Wittstok dechiará cu respectu la elaboratulu comisiunei ca densulu vede cu multiamire cum universitatea natiunei au porcesu din acelea consideratiuni si s'au pusu pre acelu terenu, pre care a statu si in anulu trecut.

Eu inse d-loru! trebuie sa dechiaru sinceru, ca eu togm'a acolo, unde dlu Wittstok crede ca-'si afla multiamirea sea, afu ca lipsesce progresulu acestei Universitati.

In acestu progresu si nu in stagnatiune; in parasirea acelorui idei din evulu de medilocu in o apropiere catra spiritulu secului nostru a-si fi aflatu eu atatu multiamirea mea catu cea a tuturoru populatiuniloru ce locuescu in fundulu regiu.

Stagnatiunea numai ne dovedesce, ca faptele si intemplarile anului espiratu au trecut pre langa prea Inclit'a Universitate fara de a lasa vre-o urma dupa sine.

Espunerile istorice in asiá numitulu proiectu de protestu alu dlui de Baussner me provoca ca sa facu o reprivire asupr'a istoriei nostre. Cei siepe seu siepte secli ai locuirei nostre impreuna si mai cu deosebire istoria aniloru din urma ne-au datu esemplulu si invetiatur'a, ca interesele nostre reciproce, há chiaru existintia nostra nationale se conditionéza impromutatu; ca desvoltarea unu poporu se promovéza numai prin radicarea celor-laltu, ca au trecut tempurile, in cari predominá credin-

ti'a, ca salutea propria se póte intemeia numai pre ruinele altui'a. Secululu nostu ne invetia, ca ruin'a unei clase seu a unu poporu, insemna ruin'a propria si ruin'a tieriei intregi.

Eu nu sciu, dloru, ce ve léga asiá tare de acelea tempuri.

A-ti ziditu cetati, a-ti radica tu muri si bulevarde, dara candu au inceputu a petrunde cele dintaiu radie de civilizatiune, atunci au cadiatu toti acesti muri si bulevarde, si cetatile nostre se afla pre planulu piedisii alu decadintiei.

Prin aceea ca ve provocati la megasinele de harthii si pergamente istorice, nu ve-ti impedece acest'a decadintia, nu ve-ti fi aplaudati de natiunile conlocuitorie in fundulu regiu si nu ve-ti fi ascultati de acei'a cari astadi au puterea si carm'a statului in mani.

Unulu si celu mai insemnatu bulevardu alu libertatii si alu existintiei nostre nationale l'ati perdutu dloru! din vedere si adeca: A castigá simpathia si anim'a natiuniloru conlocuitorie din fundulu regiu. Dela acestea aterna viitoriulu nostru intregu si sorteá fundulu regiu.

Resolvirea acestei intrebári va aduce sentintia atatu asupr'a vitalitatii nationale a d-vostre catu si a nostre.

Deci eu de locu nu potu sa intielegu cum d-vostre, dloru, cu tote acestea mai poteti tiené la cele doue-spre-diece puncte ale proiectului de representatiune din anulu trecut, cari, dupa cum amu demonstratu déja in anulu trecut, nu cuprindu altu ce-va, decatu introducerea stárei din evulu de medilocu in o forma noua.

Acestea doue-spre-diece puncte suntu cele doue-spre-diece table, dara nu cele doue-spre-diece table ale dreptatii, ci cele doue-spre-diece table ale izolatiunii istorico-egoistice si privarea de dreptu in cele administrativo juridice a locuitoriloru din fundulu regiu, cari nu apartienú nemului sasescu.

In afectiunile si datinele poporului romanu domnesce ide'a egalitatii togm'a asiá ca si in legile rasei latine, si in anim'a si sentimentele sele e inradacinata ide'a libertatii asiá de tare cum e si la nemulu germanu. Nu me intrebati dloru, cum s'au potutu intempla pre langa tote acestea, de totu déun'a amu fostu cei mai neindreptatiti si mai negalu tratati, pentru ca influinti'a intempláriloru din evulu de medilocu in patri'a nostra au fostu necalculabila.

D-vostre 'mi ve-ti dice, ca in aceste doue-spre-diece puncte nu e pronuniatu nici cu unu cuventu, ca diferitele poporatiuni genetice sa fia tractate in modu diferitu. E adevératu, ca unu asemenea cuventu nu se afla, dara cu atatu mai multu contine in fapta acelu proiectu alu legi de municipalitate, acest'a diferentia. O privire asupr'a cifrei statistice a populatiunii din fundulu regiu va adevéri acest'a.

Aprópe 400,000 locuitori are fundulu regiu, din acesti'a 170,000 cadu pre natiunea sasésca; din acesti'a traiescu aprópe 83,000 in cele siepte cetati sasesci si in cele patru locuri principali din cele 11 cercuri ale fundului regiu. De acea voiti d-vostre, dloru, a transpune administratiunea autonoma a comunelor la cercuri, administratiunea autonoma a cercurilor la cetati si cea a cetatiloru la Universitatea natiunei, pentru ca in modulu acest'a dreptulu intregu de administratiune se pune in manile sasiloru si ceea-lalta poporatiune remane fara nici unu dreptu.

Ceea ce potu sa acceptezu din cele trei proiecte ce ne stau inainte, e uniculu „urgens“, o lege de municipalitate. Dara cu atata problem'a nostra nu e inca de locu resolvita pentru ca aici nu avemu de a crea o lege municipale si de a adauga un'a noua la multimea ordinationiloru administrative si a legiloru déja esistinte, cari in vietia poporului nici

cându nu s'au prefacut în carne și sânge și cari nu suntu cunoscute nici chiaru oficialiloru administrativi.

Nu v'ati întrebatu vre-odata însive, dloru, pentru ce se schimbă la noi în puținii ani după oalta atâtu de desu chiaru și constituțiunile și legile fundamentali?

Caus'a e aceea, ca la crearea acestoru legi pré-puțieni s'au mai de locu nu se țiene comptu de interesele și de recerintiele poporului ci numai partid'a acea, carea din întemplant se afla la cârmă statului face legile după modelulu seu. Cu caderea partidei trebuie firesce sa cada și legea acea și sa facă locu unei legi noué.

Vedeti dloru! ca nimicu nu se pôte considera de definitiv și sigur, până ce nu si-au aflatu în dreptulu și în vieti'a comunei o patriă durabile și recunoscută.

Nu v'ati întrebatu dloru nici odata ca cum se pôte templă, de noi în butulu multoru principie liberale pronunțiate în constituțiunea noastră suntu omenii cei mai neliberi din intrég'a Europa?

Noi suntuem acés't'a și anume din acea causă simplă pentru ca nu amu știutu a realisă constituțiunea abstractă în administrațiunea concretă.

Precum credinți'a creștina are trei forme, tempulu trei periode, asiă are și societatea trei forme: Determinațiunea de sine, voinți'a s'eu legea, fapt'a s'eu administrațiunea. Numai în asigurarea drepturilor individuali devine libertatea o faptă. Dacă vomu face din locuitorii fundului regiú omenii liberi, din comune o reuniune de cetățieni liberi și din municipiele noastre o împrennare de comune libere, atunci vomu puté dice, ca ne amu făcutu detori'a și amu resoluțiu bine problem'a dela care depinde viitorulu întregu.

§. 10 din art. de lege 43 ex 1868 e mai multu alu nostru decâtu alu d-vostre dloru!

„Drepturile basate pré-pacturi și legi“ privescu numai pusețiunea fundului regiú în afara fatia cu puterea centrală și nu organizațiunea internă a lui. Pentru acés't'a vorbesce legea, ca egalitatea tuturor cetățieniloru de ori ce naționalitate ce locuiescu pré-acestu teritoriu sa fie considerată și adusă în consonanțiă. De o pusețiune privilegiată specială a națiunii sasesci între marginile fundului regiú nu se afla nici în lege vre-o urma.

Numai acés't'a e întielesulu legalu și logicu alu legii de uniune; și din acés't'a lege chiaru cându amu voi nu amu puté interpretă altu sensu, afara numai dacă vomu voi sa aducemu §. 10 alu acés'toi articulu de lege în o contradicere nedisolubilă cu sine însusi.

Eu recunosc adevéru a cel'a în proiectele

FOISIORA.

Din scrierile sântului I. Gara de aur, (Chrisostomu).

Serbatórea anului nou.

Tóte sa fia spre marirea și onórea lui Ddieu.

Ti vei petrece anulu bine, nu, dacă vei jacea în diu'a cea dintâiu beatu, ci cându, în cea dintâiu cá și în cea de pré-urma, și în fia-care di vei face lucruri placute lui Ddieu. Nu imbetarea, ci rugaciunea te face veselu, nu vinulu ei cuventulu creșterei morali. Vinulu agita viforu, cuventulu lui Ddieu inse aduce linisce; cel'a aduce nelinisce în anima, acés't'a departă sgomotulu; cel'a întuneca mintea, iera acés't'a lumineza pré-acea întunecată; cel'a (vinulu) aduce intristare, carea mai înainte, érá departe, acés't'a departă grigi'a, ce érá de fată. Căci nimic'a pôte asiă tare a înveseli, decâtu inventiatur'a întielepțiunii: ca cele de fată suntu a se considerá puțin, trebuie a nisuf după cele venitorie; cele pamentesci suntu a se recunósce cá trecetóre, și nimic'a de constantu; nici avuti'a nici puterea, nici onórea, nici lingusirile. Cându vei posedé stare întielepțiune, vei poté vedé unu avutu fără de a-lu invidiá; vei cadea în lipsa și miseria, și nu vei pierde curagiulu.

Unu creștinu nu trebuie cá sa serbeze numai în anumite zile, ci totu anulu sa-i fia lui ocașiune de serbatórie. Inse de ce natura trebuie sa fia serbatórea, carea i este lui convenientă? Sulu Paulu dice¹⁾: „Sa prasnumu, nu în albatulu celu vechiu, nici în aluatulu reutâiei și alu viciului, ci în azimele curatiei și ale adevéruului.“ De ei con-

¹⁾ Cor. 5. 8.

de representațiune ce ne stau înainte, „ca intrég'a ordine municipale a acés'tui teritoriu merge spre o desolutiune totală inevitabilă.

Si suntu posomorite, posomorite zilele în cari discutăm noi aceste proiecte, noi vedemu disparendu ultimele resturi ale administrațiunii celoru doué diecenie trecute.

Chiaru și medilócele noastre de comunicațiune au venitu în o astfelu de stare, câtu mai nu se potu întrebuintă și cele noué suntu astfelu întocmite câtu nu le potemu întrebuintă. Pré cându se dau din banii ce încargu prin contribuțiunile de statu milióne spre infrumsetiarea unei cetăți carele încarcate cu obiectele esecuate spre acoperirea contribuțiuniloru abia se misca prin nomolulu tineri de pré-drumurile și cablu noastre.

Pré cându administrațiunea au degeneratu cu totulu și poporulu ce-lu representăm se róga cu mânilé radicate pentru usurarea sarcineloru sele, noi aici stamu încalierati.

Atâtu în interesulu d-vostre, câtu și în alu nostru, în interesulu tierii și alu statului e o întielegere între noi asupra unei administrațiunii carea sa corespundă tempului nostru și asupra organizațiunii o necesitate imperativă.

Eu primescu cu bucuria propunerea comisiunii de siepte asupra unui memorandu, ce are a se face în privinți'a acés't'a și propunu, cá proiectulu de representațiune sa se reiepte la comisiune spre a se aduce în consonanțiă cu memorandulu ce are sa se elaboreze și apoi a se presentă cu acés't'a spre delibereare.

Budacker consimte cu parerile espuse în cuventarea antevorbitorului, inse trebuie sa observe, ca numai românii cari au siediutu în Universittea din 1871, pórtă vin'a la acés't'a desconsiderare ce o împina în cele 12 puncte.

Mai vorbescu pentru propunerea Dr. Pacurariu Bolog'a și Oberth.

Punendu-se la votu propunerile lui Schreiber și a Dr. Pacurariu se respingú și se primescu propunerea comisiunii cá basa la desbaterea specială.

Acceptarea en bloc a proiectului de representațiune propusă de Brockner și, după ce acés't'a si-a retrasu propunerea, spriginită de Schochterus punendu-se la votu se radica la concludu.

Bolog'a anuncie votu separat, la care se alatura deputatii Deaku, Hanni'a, Dr. Tincó, Dr. Racuciú, Orbonasiú, Dr. Pacurariu și Macelariu.

Venindu la discussiune proiectulu de representațiune relativu la arondarea municipieloru

științiă curată, totă diu'a ti este serbatóre, în carea te satura ai speranțiile cele marelé, și te desfatezi de acceptările bunurilor venitorie. N'ai inse consciințiă liniscită, ci esci încarcatu cu multe pecate, atunci de ai țiené o miia de serbatori totusi nu te vei aflá mai bine cá unulu ce jelesce.

Căci ce-mi folosesc o di serina, dacă consciințiă din luntru este întunecată? Dacă asiă dara voiesci sa aibi ce-va folosu de a nulu nou, apoi după ce a trecut unu anu, multiemesco Domnulu, căci te-a adus până aci, bale-ti anim'a, numera zilele vietii tale, si-ti di: zilele grabescú si trecu, numerulu aniloru se implinesce, dejă amu percursu multu din cale, dara ce bine amu făcutu? Nu cum-va ne vomu departá din cele de aici desierti și goli de totă dreptatea? Judecat'a este înainte usiloru, vietă nostra s'a inclinatú spre betranetie.

Aceste le cumpanesc la anulu nou, preste aceste cugeta în decursulu anului. Sa gandim la cele venitorie cá nu cum-va sa dica cine-va si cátra noi, ce a disu profetulu cátra Iudei¹⁾: „Perit'au intru desiertaciune zilele vóstre, și anii vóstri intru întieptă.“ Acés'ta di de serbatórie statornică, despre care amu vorbitu, carea nu cunósce alergarea aniloru, și nu este legată de dile anume o pôte serbá de o potrița seraculu cu avutulu. Aci nu se cere pompa, nici avere, ci singura virtutea. Tu nu ai avere; dara ai fric'a Domnului, carea este de mai mare pretiu decâtu toté tesaurile, unu tesauru neperitorio, neșchimbatoriu și neimpútenaveru. Privescu ceriulu, ceriulu ceriuriloru, pamentulu, marea, aerulu, speciile animaleloru, feliuritele plante și întregu genulu omenescu. Caută spre angeri, arhangeli, poterile de susu; toté acestea suntu proprietatea Domnului. Servu lu

¹⁾ Ps. 77. v. 33.

de Bannsnern pledéza pentru parerile cuprinse în proiectu, dorește inse ale exprímă în unu protestu energetic. Déca acés't'a n'aru reusi, densulu se alatura la propunerea comisiunii.

Wittstock motivandu proiectulu lu recomanda spre primire.

Macelariu propune trecerea la ordinea dilei.

Punendu-se la votu propunerea comisiunii se primescu cá basa la desbaterea specială.

Macelariu anuncie votu separat, la care se alatura toti deputatii de naționalitate română.

La votare inse se primescu propunerea lui Budacker; asemenea celelalte propuneri finali ale comisiunii și în urma propunerea minorității din comisiune pentru elaborarea unui memorandu.

Dela marginile Bucovinei 20 Decembre 1873. st. n.

Repansatulu și de cea mai trista memoria pentru creștinii gr. or. ai Bucovinei, Episcopulu Eugeniu Hacmanu a lasatu eparchi'a noastră în cea mai coplesită stare. Nimic'a n'a lucratu acés'tu Episcopu pentru lege și națiune, pentru cleru și cultur'a confesiunala adevérată a creștinciosiloru sei; ci totulu numai pentru — sine, pentru saturarea mandriei și trufiei sele personale, ba și pentru multamirea urei sele în contr'a româniloru. — Resiedinți'a „feica“ pentru sine, catedral'a grandióasă unde sa-si desfășiore numai grandet'a și marirea se a cea física, léfa copióasă asemenea pentru sine și metropol'a totă numai pentru sine — aceste suntu rezultatele straduiriloru, ingrigiriloru și lucrărilor sele prin 38 de ani ai archipastoriei sele; pré cându pusețiunea materială a clerulu amesurată stărei sele și împregiurăriloru actuale, — biserică parochiale, — case preotiesci, — școli populare și superióre naționale, armonia în diecesa, încredere mutuală între cârm'a eparchială și eparchiotti — autonomi'a și védi'a „ortodocsismulu“ în Bucovin'a, ba în mare parte chiaru și „ortodocsismulu“ însusi trebuira sa se facă victima a posteloru etero-evangelice și chiaru dusimane — ortodocsismulu“ creștinescu alu Episcopulu Hacman!

A! Hacman fu Episcopu propus și pusu de atari, ce nu numai ca nu suntu de religiunea „ortodocsă“ și din corpulu poporațiunii indigene a Bucovinei, ci carii aru fi votu pôte, sa se stérgea câtu mai curendu sacrele și venerabilele reminiscenție ale româniloru gr. or. din acés'ta țiera în folosulu numai alu — loru! . . .

unui Domnu atâtu de avutu nu pôte fi seracu, în casu cându acés'tu domnu ti este gratiosu.

A te bucurá în atari zile, a avé placeri mari, a illuminá locurile publice cu facile și a împleti cunune este o nebunia coplarésca. Tu esti liberu de acés'ta debilitate, ai ajunsu maturitatea christiana, și esti cetățienu alu ceriului. Deci în acés'ta di, nu aprinde focu prin terguri, ci în internulu teu aprinde lumin'a spirituale: „asiă sa lumineze“ dice Domnulu¹⁾ „lumin'a vóstra înainte a omeniloru, cá vedindu faptele vóstre se marésca pré tatalu vóstru celu din ceriuri.“ Acés't'a lumina ti va procurá mare cascigu. Nu impená usile casei tale, dara umbra asiă încátu din mână Domnului sa primesci cununa dreptăției. Nu lucrá nimic în desiertu, nimic, fără basa, ci toté spre onórea lui Ddieu, precum dice Pavelu²⁾ ori de mancat, ori de beti, ori altu ce-va de lucrati, toté sa le faceti spre marirea lui Ddieu.

1. Dara întrebi tu! Cum se pôte manca și bea spre marirea lui Ddieu? Chiama unu seracu, — primescu împrenna pré Christosu la méssa și eata ca ai mancatu și beutu spre marirea lui Ddieu. Ci elu (Pavelu) voiesce cá nu numai sa mancămú spre onórea lui Ddieu, ci și altele sa le facemu spre aceea spre es, cându esimú s'eu siedemu acasa. Amendóne sa se întemple pentru Ddieu, inse cum potu a se întemplá ambe pentru Ddieu? (Uite cum). Cându esi afara spre a merge la biserică, spre a participá la rugaciune și inventiatur'a spirituală, — atunci mergi spre marirea lui Ddieu. Dara si acasa poti remané spre onórea lui Ddieu. Cum si în ce modu? Cându audi sgomotu și observezi confusiune și serbări veselitorie peatósé, s'eu cându vedi tergulu plinu de omeni rei și insolenti, atunci nu esti,

¹⁾ Math 5. 16; ²⁾ I Cor. 10. 31

Astăzi e ierăsi unu Episcopu de numitu vree cerință, că macaru acum sub a l'te auspicii!

Acestoi archipastoriu deci, grea însă totu odată și pre onorifica misiune va fi, se neutralisedie cumplita daune, imensulu desastru, casionatu Bisericeii și eparchiei bucovinene prin repausatul Episcopu Hacman, și lasate următorului seu dreptu cea mai suprema aureola a marirei clericale întocmită și — gal'a! —

Parintelui Teofilu Bendel'a nu i-a mai ramas alta grigă, decât eschisivmente numai binele și fericirea, vedit'a și libertatea Bisericeii se sante și „ortodoxe“ in Bucovina.

Inse, parte spre a puté Précurvosi'a sea acé-st'a, a recompensá adeca Bucovin'a pentru daunele cele mari și multe cadute victima Molochului pasiunilor individuali ale lui Hacman din partea Bucovinei; iera despre alta parte, spre a nu descredita pusețiunea Précurvosiiei Sele asisi acum din capulu locului inaintea Bisericeii și eparchiei, se ventilédia cu multu interesu și cu mare seriozitate in publiculu nostru întrebarea: cine lu va consecră pre parintele Archimandritu Bendel'a, și care va fi contienutul „Singeliei canonice“ ce i se va impartasi de consacratiori, respectivmente, pre ce basa și cu care scopu se va inaugura canonicamente parintele Bendel'a in archipastoria sea?

Usioru, ce e dreptu, aru fi responsulu la acésta întrebare de-si complicata, un'a: deca nu s'aru luá nici acum in sêma „canonicitatea“ bisericeii ortodoxe; iera alt'a: deca va avé parintele Bendel'a sa fia numai Archiereu alu Bucovinei, iera Metropolitu numai titularu, nu inse și Archiepiscopu alu Bucovinei și Dalmatiei (precum lu vedemu dejá si figurandu pre parintele Bendel'a p. t. pre o „Parte-anonsa“ a repausatului seu frate din Iassi).

Inse, cum audimu și vedemu chiaru, parintele Bendel'a e cá sa fia Episcopu alu Bucovinei și Archiepiscopu și Metropolitu actualu alu Bucovinei și Dalmatiei. Si aici e ingrigit'a campaniei și întrebare, ce trebuie sa o constatámu astăzi in publiculu nostru!

Este cáci sciutu, ca eparchia Bucovinei, canonicamente e inca si astăzi o episcopia sufragana a Metropolei de Iassi. Vrendu deci a „dá Imperatului ce e a Imperatului, iera lui Ddieu ce e a lui Ddieu“, nu se pôte avé si aretá considerante numai politice; ci si inca mai întâiu, considerante — canonic; de ore-ce desmembrarea episcopiei bucovinene de Metropol'a Iassiloru — respective a Sucevei, cárei'a si Moldov'a si Bucovin'a suntu canonicamente subordonate — n'a urmatu pâna acum inca in modu competente, si numai canonicamente pôte

nu luá parte la aceste disordini, — si tu ai ramasu acasa spre marirea lui Ddieu.

2. Deca se pôte esí sêu remané acasa spre marirea lui Ddieu, atunci pentru acelu scopu se pôte si laudá si muștrá. Dara cum, întrebati, s'aru puté laudá cine-va spre onóra lui Ddieu sêu alu muștrá? Nu arare ori stiedindu in laboratoriele vóstre, vedeti ómeni rei și stricati trecendu pre dinainte, cari și contragu sprancenele și suntu fuduli, incungijurati de licái și lingusitori, imbracati in vestminte pretioșe plini de pompe deserte — ómeni hoti și lacomi de avere. Deca acum audi pre cine-va dicendo: au nu este acésta unu omu de invidiatu și norocosu, — asiá muștrá acéstu limbagiu, tanguescele și plângi. Acésta insêmma a muștrá spre marirea lui Ddieu, fiindu ca o astfelu de muștrare este pentru cei ce stau in giuru invetiatura a intielepciunii și virtutei, cá se nu caute asiá cu poșta dopa cele pamentesei. Di cátra celu ce a afirmatu cele de susu; pentru ce sa fia acésta omu fericé? Dara pentru ce are unu calu minunatu de frumosu cu frene pretioșe, servitori multi, și unu vestmentu lucurosus și tóte dilele le petrece in betia și imbuibare. Din respectulu acéstor'a elu este neferice și demnu de a fi deplansu (deplorabilu). Eu vedu ca voi dela densulu nu puteti laudá altu ce-va de cátu lucrári esterne cai, frene, vestminte, dintre cari nimic'a este parte chiaru din densulu. Spuneti, pôte-se dá ce va mai miserabile, decâtu cându este admiratu calulu sêu și frenele, frumseti'a vestmentului și multimea servitoriloru, iera anim'a trebuie sa fia preterata fára de ore care-va laudá? Cine aru puté fi mai neferice decâtu unu atare, care n'are nimicu frumosu la sine (propriu) ci se impodobesce numai cu lucruri straine? Infrumsetiarea nóstra adeverala si propria si averea nu sta in servitori vestminte sêu cai, ci in virtutea animei, in inavutirea cu fapte bune, și incredintiarea lui Ddieu.

fi ce-va desfacutu, ce canonicamente e asiediatu. Iera pre lângu aceea, metropol'a Sucevei, numai cu resiedinti'a-si la Iassi, ba, și chiaru patriarhia constantinopolitana pôte, pâna cându va durá provisorulu actualu cu eparchia Bucovinei, despre consecrarea și inaugurarea parintelui Bendel'a in Archiepiscopu se dica si inca, cu totu dreptulu dopa principulu: „Actus inter duo, tertio nec nocere nec prodesse potest“ — ca acésta inaugurare de Archiepiscopu intru unulu si acelu-si statu archiepiscopescu este o vatemare spontana a santeloru canóne, sêu simplemente o — schisma! — Se scie apoi dóra si acea, ca eparchiottii Bucovinei, din respectulu canonicității santei loru bisericeii, nici ei nu se invotescu cu archiepiscopatul bucovinenu dalmatinu — si din acésta cauza protestara cu totii in contra acéstei intentiuni Iriceco-hacmaniene. . . . .

E apoi sciutu, in fine si acea, ca sinodulu episcopiloru carlovetianu a negatu in a. 1867 „a priori“ acésta intentiune personala a Episcopului Hacman. Fia acum, ca Episcopulu Crescovicu, au singuru, au si diecesanii sei s'aru fi invoindu cu incorporarea Dalmatiei (!!) cu Bucovin'a sub o metropol'a; remâne inse totusi fatia cu sinodulu serbescu „principulu“ citatu mai susu „actus inter duos etc.“ iera fatia cu noi si canonicitatea bisericeii nóstre, asemenea violarea canóneloru, — schisma.

Eata deci compenirile și ingrigirile opiniunii publice la noi, ca cine si pre ce basa va consacrá și inaugura pre parintele Bendel'a in Archieppu alu Bucovinei și Dalmatiei!

Specialmente noi Bucovenenii suferimu in biserica reu, pentru ca nedemnitare e faptuitorulu lui: Archierei „canonice“ și unu Archiepiscopu „canonic“ — seversi-voru ore, cum sona la noi, și densii unu actu — necanonicu și nóue daunaciosu? —

Diet'a Ungaricii.

Pest'a 15 Decembre n. Dopa deschiderea siedintiei și autentificarea protocolulu din siedinti'a trecuta presiedintele Bitto anuncie, ca deputatulu alesu in biserica alba Vinc. Babesu dopa expirarea terminulu de 30 zile e definitivu verificatu; mai departe anuncie presidiulu, ca ablegatulu Fer. Horanszky a facutu in o epistola cunoscutu depunerea mandatulu seu. Presidiulu va provocá comisiunea centrale respectiva, cá sa demande o alegere nóua.

Stef. Patay: Sa audimu ce feliu de motive aduce dlu deputatu? (Haritate).

Iera cându de alta-data vedi trecendu unu miseru, unu neconsideratu și despretiutu, care traiesce in fórtre mare lipsa, dara vertosu, asiá laudá lu inaintea celoru din giuru, și laudá ta va fi impulsu pentru densii și o provocare pentru o vietia seriósa și onesta. Si de dicu (alti) acésta e miserabile și neferice: — reflectéza: din contra, elu este celu mai fericitu, de ore-ce are pre Ddieu de amicu, virtutea de inocitoria a vietiei, elu pösiede o comóra, carea este neperitória, fiindu ca are o consciintia curata. Ce-i pôte strica lips'a de averile pamentesei, cându elu va mosteni cerințulu și bunurile ceresci? Deca vei vorbi astfelu cu densii și ii vei invetiá asiá pentru laud'a și reprob'a ta vei primi o mare respalata fiindu ca amendóue le-ai facutu spre marirea lui Ddieu.

3. Dara spre onóra lui Ddieu potemu si pedepsí. Cum? Adese ori suntemu indignati ce e dreptu preste domesticii și supusii nostri, dara cum i putemu pedepsí pentru Ddieu? Deca vedi, ca unu servitoriu alu teu, unu cunoscutu sêu altu ore care deaprópe, betivu sêu instrainandu ce-va, alérga in locuri rele, este neingrigiatu pentru sufletulu seu, jura, mintiesce s. a. asiá muștrá-lu si lu pedepsesce pre densulu, readu-lu pre calea cea drépta indrépta-lu la ordine, si tóte acéstea le vei fi facutu spre marirea lui Ddieu. Deca observezi ca elu a gresitu contra ta si a lenevitu servitiulu, iértai, si l'ai iertatu intru marirea lui Ddieu. — Ci dorere! ca multi lucra din contra, atátu cu privire la cunoscuti, cátu si la servitorii loru. Deca acésti'a a peccatutu contra nóstra, noi le suntemu judecatori severi si fára de indurare; de cum-va din contra au vatematu pre Ddieu, si si-an aruncatu sufletulu in pericune: astfelu de lucrú nu-lu tienemu vrednicu de unu cuventu (de muștrare).

(Va urmá)

Presiedintele: Epistol'a cuprinde numai abdicarea.

Deputatulu Maz. Tendra'ssek s'a rogatu pentru unu concedia de optu septamáni. (I se aplacideza.)

And. Tava'sz i presenta propunerea reuniunii profesoriloru dela scótele de medilocu in privinti'a proiectulu de lege relativu la eserciarea in arme a junimei studióse. Propunerea se transpune comisiunii petitiunarie.

P. Hoffmann presenta unu memorandu subscrisu de Lud. Schönberger și de multi actiunari dela drumulu de feru osticu (acésti'a representa 24,000 actii) și se róga, cá acésta indata sa se predee comisiunii impreunate pentru finantie si drumuri ferate. (Aprobare).

Ministrulu de justitia Pauler raspunde interpelatiunea lui Tisza in caus'a crizei ministeriali. Cas'a a luat responsulu ministrulu dopa o infocata desbatere pentru numerarea voturiloru spre sciint'a.

Ant. Molnár presenta list'a 30 a petitiuniloru spre a se tipari.

Ed. Zsedényi: Considerandu, ca legea pentru bugetu pre 1874 dopa pertractarea raportulu comisiunii financiari asup'a revisiunii statulu preliminaru alu erogatiuniloru si alu acoperirii trebuie sa-si priméscá sanctiunea dela Regele inca inainte de sfersitulu anulii corgatoriu, cá sa nu se nasca iera necesitatea unei bille de indemnitate si cu privire la feriele ce ne stau inainte, oratorulu propune, cá siedintiele parlamentarie de mâne incoló pâna la terminarea pertractáriloru asup'a budgetulu sa se tiena dela 10 óro diminiéti'a pâna la 3 óre d. a. (Aprobare generale.)

Propunerea lui Zsedényi se priméscé.

Körményi propune, cá sa se escrie o nóua alegere pentru postulu notarialu, devenitu vacantu in urm'a esirei lui Huszár din partid'a stânga. Propunerea se va pune sub tipariu.

Dupa acéstea cas'a trece la desbaterea budgetulu. Inceputulu cuventáriloru lu face cá totu-déun'a Col. Széll „eternulu“ referinte generalu ala comisiunii financiari. Oratorulu astadi nu voiesce a se demite in espuneri principali, ci observa numai, ca nici reductionile nici radicarea unor felii de contributiuni nu voru puté restabili ecuilibrulu atátu de contorbatu in bugetulu statulu. Numai concuclerare armonica a ambiloru factori: Crutiarea cea mai mare in erogatiuni și o reforma radicale a contributiuniloru voru puté aduce in economi'a statulu o imbunatatire durabile.

Cu respectulu la bugetulu de fatia, oratorulu nu tagaduesce, ca acelu va fi destulu de apesatoriu pre o tíera lovita de asiá grea calamitate. Ce au stersu comisiunea financiari in statulu erogatiuniloru abia se urca la 2—3 milióne. In venite comisiunea s'a vedintu constrinsa a sterge din contributiunile directe mai multu cá diece milióne pentru recólt'a cea rea din anul acésta. Dupa acésta face unu resumatu in cifre asup'a proiectulu pentru bugetu și apeleza in urma la concuclerarea tuturor partideloru pentru restabilirea increderei și ordinii in bugetulu statulu. (Aplausu.)

Ministrulu Szendé se vede necesitatu, a dá unele esplicatiuni cu privire la elaboratulu comisiunii financiari. Densulu a resignatu la inmultirea cavaleriei in armat'a honvediloru și asemenea si la alte recerintie, nu dóra pentru ca nu aru avé interesu cá sa se desvolteze acésta institutiune natiunale, ci din cauza, ca lips'a de acom pretinde sacrificiuri. In butulu reduciunii in statulu erogatiuniloru alu acéstiui resortu, armat'a honvediloru va raspunde acceptárei Regelai, pronunciate cu ocaziunea jubileului și se va aretá démna alaturea cu armat'a comuna.

Paulu Moritz pre scurtu observa, ca de asta data din partea partidei sele nu se aduce nici unu votu de majoritate, nici o propunere de conclusu. Mai inainte opozitiunea au facutu sistematicu propuneri referitórié la crutiare: atunci trecéa cáte unu anu pâna ce comisiunea financiari se întorcea la parerile minoritátié si altu anu, pâna ce s'a resolutu regimulu de a nu face asiá ce-va. (Miscare). Dóue-dieci ani de domnia absolutistá nu a stricatu tíerei atátu, cátu siepte ani de domnia rea indigena. (Miscare). De la regimulu absolutist, s'au loatu proviante de bani și marfuri, dopa aceea activele comune, astadi cassele de statu stau góle, si noi suntemu pre încarcati cu detorii. Majoritatea au votatu de repetite ori regimulu incredere, Regele i-au aretatu resolutu increderea si totusi nu se pôte tiené! Pentru ce? Eata pen-

tru ce, eu pururea amu atacatu pre ministri, mai de multe ori póte preste cuviintia (Miscare viva), dara eu cauta sa marturisescu, ca personalitatile de sine suntu respectabile. Sistem'a e rea. Acceptezu proiectulu cá basa la desbaterea speciale.

Helffy nu voteza pentru proiectu. Siedinti'a se incheia. Col. G h y c z y si Bar. Lud. S i m o n y suntu insinuati la cuventu pre siedinti'a de máne.

Afaceri comune bisericesci fundatiunale ale dieceselor din Aradu si Caransebesiu.

II.

PROTOCOLU

(luatu in 13/25 Novembre, 1873 si diu'a urmatória.)

Despre predarea si primirea fondurilor comune bisericesci ale dieceselor din Aradu si Caransebesiu — conformu decisului adusu in siedinti'a plenaria a epitropiei provisorie din 12/24 Novembre a. c. fiindu de fatia Escelenti'a Sea inaltu presantulu domnu Archiepiscopu si Metropolitu Procopiu Ivacicovicu; membri Atanasiu Siandoru, Georgiu Vasilevicu, Iulianu Ianculescu, totu odata si controloru, Ioanu Popovicu Desseanu jurisconsultu, Ioanu Moldovanu contabilu si Petru Petrovicu notariu.

Escelenti'a Sea parintele Archiepiscopu si Metropolitu cá presiedinte si totu odata casariu alu epitropiei provisorie, — avendu pâna acum'a sub nemedilocit'a sea ingrigire si chivernisire fondurile comune bisericesci, — dupa cum acelea s'au primitu dela Carloveticu prin aci sub A) alaturatulu conspectu, — in presentia subscrisei comisiuni emise predá, si substituitulu presiedinte si cassariu Dr. Atanasiu Siandoru, cu contabilulu Ioanu Moldovanu sub responsabilitate primescu urmatórele papire de valóre, si anume:

I. Ale fondului comunu bisericescu.

1. Obligatiunea lui Ioanu de Mocioni de datulu 30 Martie 1844, despre sum'a de 40,000 fl. mon. conv. séu . . . . . 42,000 fl. v. a.
  2. Obligatiunea iéra alui Ioanu de Mocioni de datulu 30 Martie 1854 despre 29,000 fl. mon. conv. séu . . . . . 30,450 " " "
  3. Obligatiunea lui Ioanu de Mocioni de datulu 30 Martie 1854 despre 50,000 fl. mon. conv. séu . . . . . 52,500 " " "
  4. Obligatiunea lui Ioanu de Mocioni de datulu 30 Martie 1853 despre 16,000 fl. mon. conv. séu . . . . . 16,800 " " "
  5. Obligatiunea domnei Ecaterin'a de Mocioni de datulu 6 Iunie 1871 despre . . . . . 60,000 " " "
  6. Alui I. D. Nicolics de datulu 25 Aprilie 1856 despre 20,000 fl. mon. conv. séu . . . . . 21,000 " " "
  7. Alui Ioanu si Alexandru Panaiotu de datulu 17 Ianuaru 1859 despre . . . . . 6,000 " " "
  8. Alui Michailu Schevics de datulu 8 Septembrie 1858 despre 18,000 fl. mon. conv. séu . . . . . 18,900 " " "
  9. Obligatiunea desarcinárii de pamentu de datulu 1 Maiu 1854 Nr. 142 (rurala de statu). . . . . 10,500 " " "
  10. Obligatiunea desarcinárii de pamentu de datulu 1 Noevre 1854 Nr. 143 (rurala de statu). . . . . 10,500 " " "
  11. Obligatiunea desarcinárii de pamentu de datulu 1 Noevre 1854 Nr. 120 (rurala de statu). . . . . 5,250 " " "
- lôte trei aceste cu câte patru copóne esolvinde la 1 Maiu si 1 Novembre 1873.
12. Obligatiunea dlui Episcopu si a consistoriului din Caransebesiu de datulu 1 Septembrie 1873 despre impromotulu de . . . . . 3000 fl. v. a.

di: dóne-spre-diece obligatiuni in valóre de . . . . . 276,900 fl. v. a. adeca: dóne sute siepte-diece si siése mii nóue sute florini v. a.

II. Ale asiá numitului „fondus instructus episcopatus aradiensis“ si anume:

1. Obligatiunea lui Timoteiu Gyurics de datulu 26 Maiu 1859 despre sum'a de 2280 fl. v. a.
2. A lui Ioanu Panaotovics

- de datulu 24 Septevre 1863 despre . . . . . 1500 fl. v. a.
3. A Iuditei Nicolics de datulu 5 Decembre 1865 despre . . . . . 600 " " "
  4. A lui Spiridonu Kassevics de datulu 24 Iulu 1868 despre . . . . . 2000 " " "
  5. Georgiu Popovicu de datulu 10 Iunie 1868 despre . . . . . 600 " " "
  6. A Barburei Varg'a de datulu 5 Decembre 1870 despre . . . . . 700 " " "
  7. A lui Alecsiu Stoics de datulu 31 Decembre 1871 despre . . . . . 600 " " "
  8. Paulu si Rachil'a Ioanovicu de datulu 3 Ianuaru 1872 despre . . . . . 500 " " "
  9. Antoniu si Ietza Siaponjatz de datulu 19 Martiu 1872 despre . . . . . 200 " " "
  10. Cost'a si Len'a Zomboratz de datulu 19 Martiu 1872 despre . . . . . 100 " " "
  11. Obligatiunea comune bisericesci din Berzov'a de datulu 4 Augustu 1873 impromotulu de de totu onsprediece obligatiuni in valóre de . . . . . 10080 fl. v. a.

III. Ale fondului seminariulu românú inflintiatu de fericitulu Patriarchu Rajacsics.

1. Obligatiunea Nataliei Ioanovicu de datulu 3 Decembre 1859 despre sum'a de 1050 fl. v. a.
  2. A lui Dimitriu Iebeleanu de datulu 1 Dec. 1863 despre . . . . . 100 fl. v. a.
  3. Iosifu Stoianu de datulu 1 Dec. 1863 despre . . . . . 100 fl. v. a.
  4. Georgiu Hodja (Hoti'a) de datulu 1 Dec. 1863 despre . . . . . 100 fl. v. a.
  5. Gavriilu Gerbani de datulu 1 Dec. 1863 despre . . . . . 100 fl. v. a.
  6. Georgiu Petriciu de datulu 6 Iun. 1867 despre . . . . . 200 fl. v. a.
  7. Iefta Alecsicu de datulu 21 Iao. 1872 despre . . . . . 250 fl. v. a.
  8. Stefanu Ratzkov de datulu 20 Aug. 1872 despre . . . . . 100 fl. v. a.
- de totu optu obligatiuni in valóre de 2000 fl. v. a. di dóne mii florini valót'a austriaca.

Reasumare.

- I. Obligatiunile „fondului bisericescu comunu“ constau din sum'a totala . . . . . 276,900 fl. v. a.
- II. Obligatiunile asiá numitului „fondus instructus episcopatus aradiensis“ dintr'o suma de 10,080 fl. v. a.
- III. Obligatiunile fondului seminariulu inflintiatu de fericitulu Rajacsics . . . . . 2000 fl. v. a.

Valórea totala a obligatiuniloru 288,980 fl. v. a.

IV. Cátra acést'a, s'a mai predatu si primitu libelulu despre banii gat'a elocati in cass'a de pastrare din Aradu in suma de 25.941 fl. 54 xr.

Sum'a totala: 314,921 fl. 54 xr. v. a.*)

di: Trei sute patru-spre-diece mii, nóue sute dóne-diece si unulu florini si cinci-diece si patru cruceri valót'a austriaca“ in papire de valóre si in libelulu baniloru gat'a elocati in cass'a de pastrare aradana.

V. Restantiele intereselor dupa pretensionile capitaleloru atátu din anii trecutú cátu si cele compute pâna la ultim'a Decembre a. c. facu o suma de . . . . . 37,849 fl. 8 1/2 xr. dupa cum se arata in conspectulu de sub A) mai susu provocatu.

VI. In fine sub B) se alatura specificarea speselor de administratiune si manipulare a fonduriloru, — avute pre tempulu dela 17 Novembre 1872, pâna in diu'a de astadi; iéra actele referitórié atátu la perceptiuni cátu si la erogatiuni aflandu-se la notariatulu epitropiei provisorie se predau contabilulu spre ulteriór'a afacere si tieneré in evidintia.

*) Cu sum'a acést'a au patitu românii, cam cum se enaredia ca a patitu unu strabunu cu cártile Sibilei. La 1865 erá dupa dlu Babesiu tradare déca primén 300,000 fl. In urma la 1872 e meritulu dlui Babesiu ca au pututu capeté 300,000 fl. si acum cându e la socotéla ce sa vedi? 288,980 fl. suntu in obligatiuni private, cari póte potu fi sigure, inse dupa cum potemu conchide din restantiele intereselor, potu fi si de acele cá multe remase de fericitulu episcopu V. Mog'a. Sa dea Ddiu sa n'avemu noi dreptu!

VII. Protocolulu de esibite cu 74 corespondentie si siepte protocóle despre siedintiele tienote remanu si mai departe sub ingrigirea notariatului.

Aradu 14/26 Novembre 1873.

In presentia nóstra predatu

Procopiu Ivacicovicu,
Archiepiscopu si Metropolitu.
Ioanu Popovicu Desseanu,
jurisconsultu.
Petru Petrovicu,
notariulu epitropiei.
primitu
Dr. Atanasiu Siandoru,
presied. substit. si cassieriu.
Ioanu Moldovanu,
contabilu.

(„Lumin'a“.)

M. Osiorheiu 22 Dec. 1873.

Die redactoru! In numerulu 98 alu onorat. d-v. diuariu, in o corespondintia din Clusiu se face o propunere in privintia fondului ce se administréza pentru ajutorarea Tofaleniloru depesedati prin unu comitetu in M.-Osiorheiu, — cátu si pentru celu din Sabiu.

Comitetulu din M.-Osiorheiu póte numai aprobá cu placere, dara, — dupa ce elu de dóue ori au facutu apelulu seu, — onoratulu publicu contribuitoriu 'si'da parerea in acést'a cauza, fia prin gazete, fia deadreptulu la comitetu.

Acést'a este cu atátu mai necesariu, cu cátu chiaru dupa analis'a, ce face dlu corespondinte din Clusiu comitetulu, — cu cunoscentia, cum se vede, fórt'e buna de caus'a intréga, — elu (comitetulu) nu se póte tiené de competente a face pasulu importantu de a creá pre sém'a Tofaleniloru unu stipendiu, — la o voce singuratica, adeca a dlui corespondinte din Clusiu.

Pentru cá sa póta formá onoratiu dd. contribuentio o piniune justa in cestiunea subversanta, subscripsulu presiedinte alu comitetulu din M.-Osiorheiu 'si tiene de datorintia a dá pre lánge cele publicate pâna acum'a, urmatórele detai uri despre Tofaleni. — Posesiunea lorú constá din 26 sessiuni, cari variéza intre 3 1/2 jugere — cea ma mica — si 15 1/2 jugere cea mai mare; — sfara de un'a, care constá numai de o posesiune interna de 6 sute stengini □. — Asiá, mesur'a suprafetiei celoru 26 posesiuni se urca la 223 jugere.

Din aceste 26 posesiuni 20 au avutu cáte unu posesoru singuru, iéra 2 erau in posesiunea a câte doi frati, 2 la câte trei frati, si din dóue un'a la patru si siése frati. —

Din capetele de familia au moritu dela depesodare incóce 9 insi. Veduvele, copiii, ori fratiiloru au primitu ajutórie. Multi din acesti'a erau si astfelu impartasiti cu ajutórie mai mici. — Dintre acesti de pre urma (descendenti) au moritu cinci. — Cu totulu erau ajutati 53 persóne si sum'a primita de ei se urca, dupa ratiociniulu datu la 2925 fiorini si 200 napoleondori.

Sum'a cea mai mare, care s'au datu dupa o posesiune este 194 florini si 14 napoleondori, adeca (socotindu napoleondorii cu 9 florini) la olalta 320 florini; iéra cea mai mica 76 florini.

Comitetulu numai de scurtu tempu si au potutu procurá cártile de posesiune ale Tofaleniloru si este cu placere aplecatu, die redactoru, in casu déca ve iérta spatiulu onorab. d-v. diuariu, a dá totu detailulu atátu despre mesur'a suprafetiei celoru 26 posesiuni, un'a câte un'a — cátu si despre ajutóriele date la fia-care din acei 53 insi cu numele lorú.*)

Credú inse ca si aceste date restrinse voru servi si voru ajunge, cá sa se limpeséca caus'a si sa se exprime cátu mai numerosú on. dd. contribuentii.

Demetriu I. Fogarasi sen.

*) In interesulu binelui publicu credemu ca vomu gasi atái'a spatiu; deci binevoiti a ne comunicá cele de lipsa spre publicare.

R.